

Početna stranica>Pretraživanje pravnih stručnjaka>Vrste pravnih struka

Juridisko profesiju veidi

Austrija

Šajā vietnē ir sniegts pārskats par juridiskajām profesijām Austrijā.

Juridiskās profesijas. Ievads

Pašlaik (2023. gadā) aptuveni **1850 profesionāli tiesneši** ir nodarbināti "vispārējās jurisdikcijas tiesu" jomā, t. i., civilīlētās, kriminālīlētās, darba un sociālo tiesību lietās (**skaitlis, kas atspoguļo faktiskos pilnslodzes ekvivalentus, tostarp Augstākajā tiesā**). Aptuveni **700 praktizējošu juristu ir atbildīgi par būtisku tiesu sistēmas daļu**. Administratīvajās tiesās ir aptuveni **600 profesionālu tiesnešu**.

Turklāt konkrētu lietu izskatīšanai tiek iecelti **neprofesionāļi**, kas darbojas kā brīvprātīgie. Tie cita starpā ir tiesas piesēdētāji vai zvērinātie kriminālīlētās un tiesas piesēdētāji ar īpašām zināšanām komercīlētās, darba un sociālajās lietās, kā arī konkrētās administratīvās procedūrās.

Ir aptuveni **480 prokuroru (2023. gadā šis skaitlis atspoguļo faktiskos pilnslodzes ekvivalenta amatus, tostarp Ģenerālprokuratūrā, bet neskaitot centrālo iestādi)**.

Brīvības atņemšanas iestāžu sistēmā ir nodarbināti **3799 cilvēki (2019. gada 1. septembra dati, kas atspoguļo faktiskos pilnslodzes ekvivalenta amatus, citstarp Cietumu direkcijas darbinieki)**, šis skaitlis ietver **3214 cietuma uzraugus** (citstarp darbiniekus, kas nodrošina apmācību).

1. Tiesneši

Tiesnešu apmācība un iecelšana amatā

Lai varētu iecelt **vispārējās jurisdikcijas tiesu** tiesneša amatā, ir nepieciešama vismaz 4 gadu pieredze juridiskajā jomā un sekmīgi nokārtots tiesneša amata eksāmens pēc tieslietu studiju pabeigšanas.

Daļa no profesionālās pieredzes ir vismaz septiņus mēnešus ilga prakse tiesā (tiesas prakse, agrāk saukts par "tiesas gadu"), uz kuru ir tiesības absolventēm un kura ir arī priekšnoteikums visiem, kas vēlas kļūt par advokātu vai notāru. Atlikušo obligāto profesionālo praksi parasti iegūst, izmantojot īpašu juristu sagatavošanos tiesneša palīga statusā tiesiskās apmācības laikā, bet to var iegūt arī citā juridiskā darbībā, piemēram, advokāta praktikanta statusā.

Sagatavošanās apmācībā katru gadu tiek uzņemti aptuveni 100 advokātu praktikantu. Juristu sagatavošanas pakalpojums (citstarp studiju prakse tiesā) principā ilgst četrus gadus un notiek rajona tiesās, apgabaltiesās, prokuratūrās, ieslodzījuma vietās, cietušo aizsardzības vai palīdzības centros, advokātu vai notāru birojos vai finanšu prokuratūrā. Daļu no šīs apmācības var iziet arī Augstākajā apgabaltiesā, Augstākajā tiesā, federālajā Tieslietu ministrijā, Cietumu direkcijā, probācijas dienesta centros, juridisko pilnvarnieku asociācijās vai jaunatnes labklājības dienestos, tiesiskās aizsardzības komisāra birojā vai finanšu sektorā (piem., atbilstošos uzņēmumos). Juristu sagatavošanas pakalpojuma noslēgumā ir jākārtos tiesneša amata eksāmens. Personām, kuras maina savu karjeru pēc profesionālās pieredzes iegūšanas citās juridiskās profesijās, apmācības periods tiek attiecīgi samazināts. Personai, kas jau ir nokārtojusi advokāta vai notāra eksāmenu, ir jānokārto tikai papildu eksāmens, nevis tiesneša amata eksāmens.

Pēc tiesneša amata eksāmena sekmīgas nokārtošanas ir jāpiesakās vakantam tiesneša vai prokurora amatam.

Administratīvajās tiesās nesniedz juristu sagatavošanas pakalpojumus; tomēr administratīvo tiesu tiesnešiem ir jābūt vismaz 5 gadu iepriekšējai profesionālajai pieredzei (piemēram, strādājot administratīvā iestādē), un viņiem nav jākārtos eksāmens.

Vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesneši var pāriet darbā administratīvajās tiesās. Administratīvo tiesu tiesnešus arī pēc piecu gadu darba administratīvajās tiesās var iecelt amatā vispārējās jurisdikcijas tiesās.

Iecelšanu tiesneša vai prokurora amatā parasti veic federālais tieslietu ministrs. Federālajam prezidentam ir tiesības iecelt amatā tikai attiecībā uz noteiktiem amatiem. Savukārt administratīvās apgabaltiesas tiesnešus ieceļ amatā attiecīgā provinces valdība. Tiesneša vai prokurora amatā var iecelt tikai Austrijas valstspiederīgos.

Tiesnešu statuss

Tiesneši, kas iecelti amatos **federālajās vispārējās piekrišanas tiesās un administratīvajās tiesās**, ir federālie ierēdņi. Neskaitot Federālo konstitūciju (*Bundes-Verfassungsgesetz (B-VG)*), galvenais juridiskais avots attiecībā uz tiesnešu apmācību un profesionālo statusu ir **Likums par tiesnešu un prokuroru dienestu (Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz (RStDG))**. Ar šo likumu nosaka daudzas normas (citstarp, piem., disciplināro kārtību un dienesta aprakstus) attiecībā uz tiesnešiem un prokuroriem.

Tiesneši, kas iecelti amatos **administratīvajās apgabaltiesās (Landesverwaltungsgerichten)**, ir attiecīgās provinces ierēdņi. Viņu profesionālais statuss ir reglamentēts Federālajā konstitūcijā un īpašos provinces tiesību aktos.

Visi profesionālie tiesneši tiek iecelti amatā uz neierobežotu laiku, bet pensijā aiziet tā mēneša beigās, kad sasniedz 65 gadu vecumu.

Atbilstīgi Federālās konstitūcijas 87. un 88. pantam tiesneši darbojas kā neatkarīgi valsts pārstāvji, skaidrojot likumus un izskatot lietas. Šī neatkarība izpaužas tā, ka tiesnešiem nav jāievēro rīkojumi (neatkarība pēc būtības) un viņus nevar atcelt no amata vai pārcelt citā amatā (personīgā neatkarība).

Tiesnešiem saistoši ir tikai tiesību akti, un viņi lem, vadoties pēc saviem tiesiskajiem apsvērumiem. Viņiem nav saistoši arī citu tiesu iepriekš pieņemtie lēmumi līdzīgās lietās (precedenti).

Izņemot to, ka tiesneši atkāpjas no amata, aizejot pensijā pēc likumā noteiktā vecuma sasniegšanas, tiesnešus var atcelt no amata vai pārcelt citā amatā, vai atstādīnāt no amata pret viņu gribu tikai ar oficiālu tiesas lēmumu likumā noteiktajos gadījumos un veidā (Federālās konstitūcijas 88. pants).

Tiesnešiem ir īpašs konstitucionālais statuss, tikai pildot savus tiesas pienākumus (veicot visas likumā noteiktās tiesu darbības un sadalot lietas), nevis tiesu administrēšanas jomā, ko arī veic tiesneši. Izņēmums attiecas uz tiesas administratīvajām lietām, kas jāizskata palātās vai komisijās (piemēram, lietu sadale, priekšlikumi iecelšanai amatā). Pretējā gadījumā viņiem ir saistoši augstākstāvošu amatpersonu rīkojumi. Fiksētā iztiesājamo lietu sadale nodrošina, ka tiek ievērotas Konstitūcijā garantētās tiesības uz tiesnesi.

Loma un pienākumi

Tiesneši atbild par **civillietu un kriminālietu izskatīšanu**. Administratīvajās un konstitucionālajās lietās viņi darbojas kā **administrācijas uzraugi un atbilstības Konstitūcijai nodrošinātāji**.

Atbildība likuma priekšā

Disciplinārā tiesa: tiesneši, kuri ir vainojami savu profesionālo pienākumu un ētikas normu pārkāpšanā, atbild disciplinārās tiesas priekšā. Attiecībā uz vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešiem disciplināro tiesu izveido Augstākajā apgabaltiesā vai Augstākajā tiesā, un tajā ietilpst tikai tiesneši. Disciplinārajām

tiesām ir piekritīgas arī lietas par prokuru izdarītajiem pārkāpumiem. Tie paši disciplinārie noteikumi ar dažiem izņēmumiem attiecas uz federālo administratīvo tiesu tiesnešiem. Savukārt disciplinārie noteikumi attiecībā uz administratīvo apgabaltiesu tiesnešiem ir paredzēti attiecīgajos provinču tiesību aktos.

Krimināltiesā: tiesneši (un prokurori), kuri ir vainojami savu profesionālo pienākumu pārkāpšanā un turklāt ir izdarījuši noziedzīgu nodarījumu, atbild krimināltiesas priekšā (piem., par oficiālo pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu).

Civiltiesā: puses, kas cietušas zaudējumus tiesneša (vai attiecīgā gadījumā prokurora) nelikumīgas un sodāmas rīcības rezultātā, var izvirzīt prasību par šo zaudējumu piedziņu pret valsti. Valsts var izmantot regresu tiesības pret tiesnesi (vai prokuru), ja ir bijis tīšs nodarījums vai rupja neuzmanība.

2. Prokurori

Organizatoriskā struktūra

Prokuratūras hierarhiskā organizācija kopumā atbilst tiesu organizācijai.

Katrā no 16 pirmās instances tiesām ir prokuratūra, kuras jurisdikcijā ir krimināllietas. Turklāt pastāv arī Ekonomisko noziegumu un korupcijas apkarošanas prokuratūra (*Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft*), kuras jurisdikcijā ietilpst visa Austrijas teritorija. Katrā Augstākajā apgabaltiesā ir virsprokuratūra. Augstākajā tiesā ietilpst Ģenerālprokuratūra. Virsprokuratūra un Ģenerālprokuratūra ir tieši pakļautas federālajam tieslietu ministram.

Prokuru apmācība un iecelšana amatā

Prokuru apmācība atbilst profesionālo vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešu apmācībai.

Prokurora amatā var iecelt tikai tās personas, kas atbilst arī prasībām par iecelšanu tiesneša amatā.

Lai aizpildītu pastāvīgo prokurora amatu vakances, tās ir publiski jāizsludina, tāpat kā tas ir pastāvīgo tiesneša amatu gadījumā. Federālajam prezidentam ir tiesības iecelt amatā prokurus, bet — tāpat kā tiesnešu gadījumā — viņš iecelšanas tiesības attiecībā uz vairumu pastāvīgo prokurora amatu būs deleģējis federālajam tieslietu ministram.

Prokuru statuss

Prokuratūras ir atsevišķas tiesu iestādes, tomēr tās **nav neatkarīgas**. Tām ir hierarhiska struktūra, un tām ir saistoši virsprokuratūras un, visbeidzot, federālā tieslietu ministra rīkojumi.

Ir precīzas likuma normas, ar ko reglamentē tiesības dot rīkojumus. Virsprokuratūras vai federālā tieslietu ministra rīkojumus var izdot tikai rakstiski, un tiem ir jāpievieno paskaidrojuma raksts. Turklāt saņemtie rīkojumi ir jāreģistrē krimināllietas dokumentos. Pirms rīkojuma izdošanas federālajam ministram ir jāapspriežas ar konsultatīvo padomi rīkojumu jautājumos (*Weisungsrat*). Federālajam tieslietu ministram ir ministra atbildība, un tādēļ viņam ir jāsniedz informācija Parlamentam, kura priekšā viņš ir atbildīgs.

Atsevišķo prokuratūru darbiniekiem ir jāievēro prokuratūras vadītāja norādījumi. Taču, ja viņi uzskata, ka rīkojums ir pretrunā ar likumu, viņi var pieprasīt rakstisku rīkojumu un var pat panākt, ka tiek atbrīvoti no konkrētās krimināllietas izskatīšanas.

Loma un pienākumi

Prokuratūras ir īpašas **institūcijas, kas ir nodalītas no tiesām**. To uzdevums ir **aizsargāt sabiedrības intereses krimināllietu izskatīšanā**. Tas ietver **kriminālizmeklēšanas procedūru** pārraudzību. Prokuratūras arī atbild par apsūdzību sagatavošanu un uzturēšanu krimināllietās. Tāpēc tās dēvē arī par **apsūdzētājiem**.

Prokurori atbild par **apsūdzību sagatavošanu un uzturēšanu** gan apgabaltiesās, gan attiecīgo apgabaltiesu rajona tiesās. Parasti rajona tiesās apsūdzību uzrāda **rajona prokurori**. Rajona prokurori ir amatpersonas ar īpašām zināšanām, bet viņiem nav nepieciešams zinātniskais grāds.

Īpaša loma ir atvēlēta Ekonomisko noziegumu un korupcijas apkarošanas prokuratūrai, kuras jurisdikcijā, kas aptver visu valsti, galvenokārt ietilpst ierēdņu amatnoziegumi un ekonomiskie noziegumi par summām, kas pārsniedz 5 miljonus EUR. Tās kompetencē ir arī finanšu noziegumi par summām, kas pārsniedz 5 miljonus EUR, sociālās krāpšanas lietas atbildību pastiprinošos apstākļos, ar krāpnieciski bankrotu saistīti pārkāpumi atbildību pastiprinošos apstākļos (*kridatträchtiges Verhalten*) un cita starpā pārkāpumi saistībā ar Likumu par akciju sabiedrībām vai Likumu par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, kurus izdarījuši atbilstoša lieluma uzņēmumi (kuru pamatkapitāls ir vismaz 5 miljoni EUR vai kuri nodarbina vairāk nekā 2000 darbiniekus).

Virsprokuratūras hierarhiski ir augstāk nekā prokuratūras un ir izveidotas Augstākajās apgabaltiesās Vīnē, Ģrācā, Lincā un Innsbrukā. Līdztekus **apsūdzību uzrādīšanai Augstākajā apgabaltiesā** virsprokuratūras atbild arī par **visu sava rajona prokuratūru uzraudzību** un ir tieši pakļautas federālajam tieslietu ministram.

Savukārt īpaša loma ir atvēlēta **Ģenerālprokuratūrai**, kas izveidota pie Augstākās tiesas. Tā **atskaitās tieši federālajam tieslietu ministram**, un tai pašai nav tiesību izdot rīkojumus prokuratūrām un virsprokuratūrām. Tā arī neuzrāda apsūdzības. Tās uzdevums ir **sniegt atbalstu Augstākajai tiesai**. Tā ir pilnvarota galvenokārt iesniegt anulēšanas pārsūdzības, lai nodrošinātu likuma prasību ievērošanu krimināllietās, kurās pusēm nav (turpmāku) pārsūdzības iespēju. Tādējādi Ģenerālprokuratūra pilda svarīgu funkciju, jo saglabā **tiesību vienotību** un nodrošina **juridisko noteiktību** krimināllietās.

Atbildība likuma priekšā

Prokuru disciplinārā, kriminālā un civilā atbildība tiek reglamentēta tāpat kā vispārējās jurisdikcijas tiesnešu gadījumā.

3. Tiesas sekretāri

Organizatoriskā struktūra

Austrijā tiesas sekretāri (*Diplomrechtspfleger*innen*) ir svarīgs tiesu sistēmas pīlārs. Pašlaik vairāk nekā 80 % no visiem pirmās instances tiesu nolēmumiem civillietās pieņem vairāk nekā 700 tiesas sekretāru.

Tiesas sekretāru apmācība

Tikai personas, kas ir nokārtojušas skolas eksāmenu vai ieguvušas profesionālo kvalifikāciju, tiek uzņemtas tiesas sekretāru apmācībā. Apmācība ilgst trīs gadus un ietver darbu tiesā, citstarp rīkojumu sagatavošanu attiecīgajā darba jomā, dalību vispārējā un ar darba jomu saistītā apmācību kursā, kā arī attiecīgo eksāmenu sekmīgu nokārtošanu. Ja ir izpildītas citas prasības, kas uzskaitītas Likuma par tiesas sekretāriem (*Rechtspflegergesetz*) 3. nodaļā, tiesas sekretāra amata kandidāts pēc tiesas sekretāra eksāmena sekmīgas nokārtošanas no tieslietu ministra saņem diplomu. Diplomā ir jānorāda darba joma. Pēc šā diploma saņemšanas tiesas sekretāra kandidāts federālajā teritorijā ir pilnvarots veikt darbu tiesā, kas atbilst viņa darba jomai, un tāpēc var strādāt kā tiesas sekretārs.

Augstākās apgabaltiesas prezidējošajam tiesnesim pēc tam ir jānosaka, kurā tiesā konkrētā tiesas amatpersona strādās par tiesas sekretāru un, ja tas ir piemēroti, cik ilgi. Prezidējošā tiesneša noteiktajā tiesā šīs tiesas pārvaldnieks (tiesas priekšsēdētājs vai vadītājs) nosūta tiesas sekretāru darbā uz tiesas departamentu, kuru vada tiesnesis, vai, ja tas ir piemēroti, uz vairākiem tiesas departamentiem.

Tiesas sekretāru statuss

Tiesas sekretāri ir īpaši apmācītas tiesas amatpersonas, kam, pamatojoties uz Austrijas Federālās konstitūcijas 87.a pantu un Likumu par tiesas sekretāriem, ir nodota īpaši norādītu jautājumu izskatīšana civillietās pirmajā instancē. Šajā amatā viņiem ir saistoši tikai to tiesnešu norādījumi, kuriem atbilstoši tiesas lietu sadalījumam ir uzticēta konkrētās lietas izskatīšana. Tiesneši jebkurā laikā var rezervēt lietas izskatīšanu sev vai paši pārņemt lietu. Viņu pieņemtos lēmumus drīkst apstrīdēt — tāpat kā tiesnešu lēmumus.

Praksē tiesas sekretāri galvenokārt strādā neatkarīgi. Parasti tiesnesis norādījumus nesniedz, tas notiek ārkārtīgi reti.

Loma un pienākumi

Tiesas sekretārus ieceļ amatā šādās darba jomās:

civilprocess, izpildes un maksātnespējas jautājumi ("parāda nokārtošanas procesi");

ar tiesvedību nesaistītas lietas;

jautājumi, kas saistīti ar zemes reģistru un kuģu reģistru;

jautājumi, kas saistīti ar Uzņēmumu reģistru.

Katrā no šīm darbības jomām ir nepieciešama īpaša apmācība un īpaša iecelšana tiesas sekretāra amatā darbam attiecīgajā jomā.

Pienākumu sadalījums starp tiesnešiem un tiesas sekretāriem

Tiesas sekretāra darbības sfēra neietver visus darbus un lēmumus, kas saistīti ar iepriekšminētajām darba jomām. Pienākumi, kas ietilpst tiesas sekretāra darbības sfērā, ir īpaši noteikti Likumā par tiesas sekretāriem, un šīs darbības sfēras apmērs katrā darba jomā ir atšķirīgs.

Likumā par tiesas sekretāriem ir noteiktas konkrēto darba jomu darbības sfēras, kas tiesas sekretāriem paredz īpašus pienākumus (piem., darbības sfērā maksātnespējas lietās ietilpst bankrota lietas, ko izskata rajona tiesās). Protams, noteikti pienākumi ir tikai tiesnešu kompetencē.

Turklāt katrā darbības sfērā citstarp ietver maksājuma rīkojumu procedūru izpildi, tiesas nolēmumu juridiskā spēka un izpildāmības apliecināšanu konkrētajā darba jomā, lēmumu pieņemšanu par iesniegumiem par juridisko palīdzību tiesas sekretāra vadītos procesos, kā arī oficiālu funkciju izpildi, pamatojoties uz iekšzemes tiesas vai iekšzemes iestādes tiesiskās palīdzības lūgumu.

4. Advokāti

Vispārīga informācija

Advokāti ir kvalificēti juristi, kas ir pilnvaroti pārstāvēt puses visos tiesas un ārpus tiesas procesos visās publisko un privāto tiesību lietās visās Austrijas tiesās un valsts iestādēs.

Ja persona vēlas būt praktizējošs advokāts Austrijā, nav nepieciešama oficiāla iecelšana, taču tiesības uzsākt profesionālo praksi ir atkarīgas no tā, vai ir izpildītas tālāk izklāstītās prasības.

Galvenais juridiskais pamats ir Advokātu likums (*Rechtsanwaltsordnung* — RAO), Imperiālais juridiskais vēstnesis (*RGBI*) Nr. 96/1896; advokātu un advokātu praktikantu disciplinārie statūti (*Diziplinarstatut für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter* (DSt)), Federālais juridiskais vēstnesis (*BGBI.*) Nr. 474/1990; Federālais likums par advokātu tarifiem (*Bundesgesetz über den Rechtsanwaltsstarif* (RATG)), *BGBI.* Nor. 189/1969; Likums par advokātu eksāmeniem (*Rechtsanwaltsprüfungsgesetz* (RAPG)), *BGBI.* Nor. 556/1985; un Federālais likums par pakalpojumu sniegšanas brīvību un Eiropas advokātu darbības uzsākšanu un juridisko pakalpojumu sniegšanu, ko veic starptautiski aktīvi advokāti Austrijā (*Bundesgesetz über den freien Dienstleistungsverkehr und die Niederlassung von europäischen Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälten sowie die Erbringung von Rechtsdienstleistungen durch international Tätige Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte in Österreich* (EIRAG)), *BGBI.* Nr. 27/2000.

Priekšnoteikumi profesionālās prakses uzsākšanai

Katram, kas vēlas darboties advokāta profesijā, pēc Austrijas tiesību studiju pabeigšanas ir jāpierāda, ka viņš kopumā vismaz piecus gadus ir veicis profesionālu juridisko darbu, turklāt vismaz septiņus mēnešus no šā laika ir nostrādājis tiesā vai prokuratūrā un trīs gadus ir strādājis kāda Austrijas advokāta birojā kā advokāta kandidāts.

Advokāta eksāmenu, kas kandidātam ir jānokārto, lai varētu praktizēt kā advokāts, var kārtot pēc trīs gadu praktiskā darba, turklāt ir jāievēro nosacījums, ka no šā laika viņš vismaz septiņus mēnešus ir strādājis tiesā un vismaz divus gadus — advokāta birojā. Lai varētu kārtot šo eksāmenu, kandidātiem ir arī jāapgūst obligāti mācību kursi, kurus attiecībā uz advokātu kandidātiem noteikusi advokātu asociācija.

Personas, kas atbilst minētajām prasībām, var tikt ierakstītas tās advokātu asociācijas advokātu sarakstā, kuras jurisdikcijā ir rajons, kurā ir jāatrodas viņu praksei.

Ārvalstu advokāti, kuri ir Eiropas Savienības dalībvalsts, citas Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu parakstītājas valsts vai Šveices valstspiederīgie, noteiktos apstākļos arī var

pagaidu kārtā darboties kā advokāti Austrijā,

iesniegt pieteikumu par iekļaušanu atbilstošās advokātu asociācijas advokātu sarakstā (pēc piemērošanas eksāmena nokārtošanas), vai

nekavējoties reģistrēt praksi Austrijā, iepriekš nekārtojot piemērošanas eksāmenu un izmantojot profesionālo amata nosaukumu, kas tiek izmantots viņu izcelsmes valstī, un pilnībā integrēties Austrijas juridiskajā sistēmā pēc trīs gadu faktiskas un regulāras profesionālās prakses Austrijā.

Konkrētos apstākļos konkrētas, precīzi noteiktas advokāta darbības pagaidu kārtā Austrijā var veikt arī GATS dalībvalsts advokātu asociācijas loceklis.

Atbildība likuma priekšā

Advokāti, kas pārkāpj profesionālos pienākumus vai apkauno profesiju, atbild vietējās advokātu asociācijas izraudzītas disciplinārpadomes priekšā. Sodi, ko var uzlikt disciplinārpadome, var ietvert attiecīgās personas izsvītrošanu no advokātu saraksta. Otrās instances lēmumus pieņem Augstākā tiesa, kas darbojas četru personu sastāvā, kurā ietilpst divi Augstākās tiesas tiesneši un divi advokāti.

Turklāt advokātiem, protams, ir arī kriminālā un civiltiesiskā atbildība.

Advokātu asociācija, Austrijas Advokātu asociācija

Visi konkrētas provinces advokāti, kuri ir iekļauti šīs provinces sarakstā, veido advokātu asociāciju (*Rechtsanwaltskammer*). Advokātu asociācijas ir publisko tiesību struktūras un autonomas pašregulējošas struktūras.

Federālā līmenī Austrijas advokātu intereses kopumā pārstāv Austrijas Advokātu asociācija (*Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*). To veido Austrijas deviņas advokātu asociācijas, un tās pārstāvju sanāksmē piedalās advokātu asociāciju delegāti (<http://www.rechtsanwaelte.at/>).

5. Notāri

Vispārīga informācija

Notāri kā neatkarīga un objektīva justīcijas preventīvās īstenošanas institūcija sniedz pakalpojumus sabiedrībai, kas meklē juridisku palīdzību, lai nokārtotu savas privātās tiesiskās attiecības.

Viņu galvenais pienākums ir piedalīties juridiskajos procesos un sniegt juridisku palīdzību sabiedrībai. Notāri sagatavo publiskus aktus, pārvalda trešo personu īpašumu, sagatavo privātus aktus un pārstāv puses, jo īpaši ar tiesvedību nesaistītās lietās. Notāri darbojas arī kā tiesas pārstāvji bezstrīdus procedūrās. Ar viņiem kā tiesu pilnvarotajiem konsultējas par testamentu apstiprināšanas kārtību.

Notāri nodrošina mirušas personas īpašumu saglabāšanu un nodošanu tiesīgajām personām. Šā darba veikšanai ir nepieciešamas īpašas zināšanas par mantojuma tiesībām un bezstrīdus procedūram, un tas arī nozīmē, ka sabiedrība pastāvīgi konsultējas ar notāriem, lai saņemtu palīdzību testamentu sastādīšanā un, vispārīgi runājot, lai saņemtu padomu un nodrošinātu pārstāvību mantojuma lietās.

Notāri ieņem valsts amatu, bet nav ierēdņi. Viņi uzņemas komercrisku par prakses vietas uzturēšanu, bet nevada uzņēmumu. Viņi darbojas līdzīgi kā brīvo profesiju pārstāvji, bet kā tiesu pilnvarotie ir tiesu varas amatpersonas. Notāra darbs ir pamatdarbs, un to nevar apvienot ar advokāta darbu.

Izmaiņas attiecībā uz notāru amata vietu skaitu un viņu biroju atrašanās vietām tiek veiktas ar federālā tieslietu ministra rīkojumu. Pašlaik Austrijā ir 536 notāru amata vietas (2023. gada aprīlī).

Šīs darbības galvenais juridiskais pamats ir Notāru kodekss (*Notariatsordnung (NO)*), *RGBI.* Nr. 75/1871; Likums par notariāliem aktiem (*Notariatsaktsgesetz*), *RGBI.* Nr. 76/1871; Likums par notāru tarifiem (*Notariatstarifgesetz (NTG)*), *BGBI.* Nr. 576/1973; Likums par notāru eksamināciju (*Notariatsprüfungsgesetz (NPG)*), *BGBI.* Nr. 522/1987; Likums par tiesu pilnvarotajiem (*Gerichtskommissärsgesetz (GKG)*), *BGBI.* Nr. 343/1970; un Likums par tiesu pilnvaroto tarifiem (*Gerichtskommissionstarifgesetz (GKTG)*), *BGBI.* Nr. 108/1971.

Apmācība

Katram, kas ir pabeidzis tieslietu studijas (Austrijas tiesību studijas) un interesējas par notāra profesiju, ir jāatrod notārs, kurš viņu pieņems darbā un liks ierakstīt viņa vārdu notāru kandidātu sarakstā.

Ierakstīšanu notāru kandidātu sarakstā, ko uztur atbildīgā notāru palāta, ir atļauts veikt tikai tad, ja attiecīgā persona septiņus mēnešus ir veikusi tiesu praksi kā praktizējošs jurists tiesā vai prokuratūrā un ja šī persona vēl nav sasniegusi 35 gadu vecumu laikā, kad pirmo reizi tiek ierakstīta kandidātu sarakstā. Lai varētu kārtot notāra eksāmenu, notāra kandidātam ir jāapmeklē obligātās apmācības pasākumi, ko noteikusi notāru palāta.

Notāra eksāmens ir jākārt divās daļās:

eksāmena pirmo daļu notāra kandidāts var kārtot pēc tam, kad viņš 18 mēnešus ir bijis kandidāta statusā, bet ne vēlāk kā šajā statusā pavadīta piektā gada beigās, pretējā gadījumā viņa vārdu svītrot no notāra kandidātu saraksta;

eksāmena otro daļu var kārtot pēc vismaz gadu ilgas turpmākas praktiskas darbības notāra kandidāta statusā. Notāra eksāmena otrā daļa ir jānokārto, vēlākais, pirms desmitā gada beigām kandidāta statusā, pretējā gadījumā kandidāta vārdu svītrot no notāra kandidātu saraksta.

Iecelšana

Notāru amata vietas, kas kļuvušas vakantas vai radītas no jauna, ir publiski jāizsludina, pirms tās tiek ieņemtas. Likumā (Austrijas Notāru kodeksa 6. punkts) citstarp ir paredzēts, ka pretendentiem uz notāra amatu ir jābūt:

ES vai EEZ dalībvalsts vai Šveices pilsoņiem;

veiksmīgi pabeigušiem Austrijas tiesību studijas;

nokārtojušiem notāra eksāmenu un

ir jāspēj pierādīt, ka viņi septiņus gadus ir strādājuši jurista profesijā, tostarp vismaz trīs gadus kā notāra kandidāti pēc notāra eksāmena nokārtošanas.

Tas, ka ir izpildītas šīs pamatprasības, tomēr nedod tiesības tikt ieceltam par notāru. Rekrutēšanas procesā pretendents novērtē un sarindo notāru palāta, kurai ir attiecīgā teritoriālā jurisdikcija, un pēc tam — atbildīgās apgabaltiesas un Augstākās apgabaltiesas personāla daļu darbinieki, turklāt izšķirošs faktors ir praktiskās darbības ilgums. Gan notāru palāta, gan abas personāla daļas katrā iesniedz federālajam tieslietu ministram izlases sarakstu, kurā norādīti trīs pretendenti. Lai gan šie izlases saraksti ministram nav saistoši, praksē viņš ieceļ amatā tikai tajos norādītos pretendents.

Notārs var praktizēt līdz tā kalendārā gada 31. janvārim, kas seko viņa 70. dzimšanas dienai. Nav atļauts oficiāli pārcelt notāru uz citu notāra amatu.

Notāru darbības uzraudzība; atbildība likuma priekšā

Notāru darbība tiek īpaši uzraudzīta, ņemot vērā viņu pienākumus, kas saistīti ar publisku aktu sagatavošanu un darbību tiesu pilnvaroto statusā. Par notāru darbības uzraudzību atbild federālais tieslietu ministrs, tiesu varas administrācija un — tiešā veidā — notāru palātas.

Uz notāriem attiecas īpašs disciplinārlikums. Pirmajā instancē sodu par disciplinārpārkāpumiem nosaka Augstākā apgabaltiesa kā notāru disciplinārtiesa, un otrajā instancē — Augstākā tiesa kā notāru disciplinārtiesa. Visu to tribunālu sastāvā, kas izskata lietas, ir jābūt arī notāriem. Sodi, ko var uzlikt disciplinārtiesai, ietver arī atcelšanu no amata. Sodus par tīri administratīviem pārkāpumiem uzliek notāru palāta.

Papildus disciplinārtibībai notāriem ir skaidri paredzēta arī atbildība saskaņā ar krimināllikumu un civiltiesībām.

Ja notāri darbojas kā tiesu pilnvarotie, viņus krimināllikuma nolūkiem uzskata par ierēdņiem, un tāpēc viņi atbild par nelikumīgām darbībām, kas jo īpaši ietver oficiālo pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu. Viņu civiltiesiskā atbildība tiek reglamentēta citādi. Ja viņi darbojas kā tiesu pilnvarotie, uz viņiem attiecas tās pašas atbildības normas, kas uz tiesnešiem un prokuroriem. Tāpēc puses pret viņiem nevar celt tiesas prasības, bet tā vietā tām ir jāceļ prasības par kompensāciju pret valsti. Valsts var celt prasību tiesā, ja ir noticis tīšs nodarījums vai pieļauta rupja neuzmanība. Izņemot darbību tiesu pilnvaroto lomā, notāriem ir tieša civiltiesiskā atbildība pret pusēm.

Notāru padomes, Austrijas Notāru nacionālā palāta

Notāru padomi veido notāri, kuru prakse atrodas kādā federālajā zemē vai kuri ir ierakstīti šīs federālās zemes notāru kandidātu sarakstā. Vīnes, Lejasaustrijas un Burgenlandes federālajām zemēm ir kopīgs notariāts; tāds ir arī Tiroles un Forarlbergas federālajām zemēm.

Notāru padome atbild par profesijas cieņas un goda saglabāšanu un tās interešu pārstāvību.

Katrai notāru padomei no savu dalībnieku vidus ir jāievēl notāru palāta. Notāru palātas sastāvā ietilpst tās prezidents, kas ir notārs, un tās locekļi — seši notāri (Vīnē divpadsmit) un trīs notāru kandidāti (Vīnē seši).

Austrijas Notāru nacionālo palātu (*Österreichische Notariatskammer*) veido provinču notāru palātas. Austrijas Notāru nacionālā palāta ir pilnvarota pārstāvēt notārus, aizstāvēt viņu intereses un paust viņu bažas lietās, kas attiecas uz Austrijas notāriem kopumā vai kuru tvērums ir plašāks par atsevišķas notāru palātas darbības jomu.

Saistītās saites

Juridiskās profesijas, Austrija

Lapa atjaunināta: 26/10/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.